

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tat-18 ta' Novembru, 2004

Citazzjoni Numru. 2244/2000/1

S & T SERVICES LIMITED

VS

VALLETTA FREIGHT SERVICES LIMITED

Il-Qorti:

Rat l-Att ta' Citazzjoni mressaq bil-proċedura sommarja speċjali fit-3 t'Ottubru, 2000, li bih il-kumpanija attriċi ippremettiet;

Illi s-soċjeta' konvenuta hija debitori tas-soċjeta' attriċi fis-somma ta' għaxart elef, tmien mija u erbgħa u erbgħin Lira Maltin u tlieta u ħamsin ċenteżmu (Lm10,844.53) rappreżentanti xogħol u servizzi ta' burdnar rezi lis-soċjeta' konvenuta fuq ordni tagħha stess;

1. Illi in linea preliminari l-preskrizzjoni ta' sena skond l-Art. 2147 (d) tal-Kap. 16, għal dawk il-partiti kollha li jirrisalu għal data qabel it-3 t'Ottubru, 1999, u cioè' għall-aktar minn sena qabel il-preżentata taċ-ċitazzjoni.

2. Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-ewwel eċċezzjoni, l-ammonti u partiti kollha pretiżi mis-soċjeta' attriċi fiċ-ċitazzjoni flief ammont ta' elf mitejn u tmienja u sebgħin Lira (Lm1278) ma jirrigwardawx lis-soċjeta' eċċipjenti iżda soċjeta' oħra u għalhekk hi mhux il-leġittima kontradittriċi u għandha tiġi liberata mill-osservanza.

3. Illi għar-rigward tal-partiti li jirrigwardawha, is-soċjeta' eċċipjenti m'għandhiex tagħti l-ammont in kwistjoni.

4. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri permessi bil-Liġi.

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-kumpannija mħarrka;

Rat id-dikjarazzjoni magħmula mill-avukat tal-kumpannija attriċi fil-verbal tas-smiġħ tal-11 ta' Diċembru, 2000²;

Rat ix-xieħda mressqa mill-partijiet dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni;

Rat id-Degriet tagħha (diversament presjeduta) tas-17 t'Ottubru, 2001³, li bih ordnat lill-kumpannija mħarrka tressaq provi dwar il-ħlas allegat minnha;

Rat it-trattazzjoni magħmula mill-avukat tal-kumpannija mħarrka dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni waqt is-smiġħ tas-17 t'Ottubru, 2001⁴;

Rat id-degriet tagħha tal-4 ta' Marzu, 2003⁵, li bih tat lill-kumpannija attriċi tressaq Nota ta' Sottomissjonijiet bi trattazzjoni tal-għeluq dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni u

² Paġ. 101 tal-proċess

³ Paġ. 122 tal-proċess

⁴ Paġ. 127-130 tal-proċess

⁵ Paġ. 170 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

bi twegiba għat-trattazzjoni li kienet saret mill-avukat tal-kumpanija mħarrka;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat li sallum il-kumpanija attriċi naqset li tressaq sottomissjonijiet dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni;

Rat id-Degrieti tagħha tal-20 ta' Mejju, 2003, tal-25 ta' Settembru, 2003, tal-11 ta' Diċembru, 2003, tad-19 ta' Frar, 2004, tat-22 t'April, 2004, tat-28 ta' Lulju, 2004, u tal-4 ta' Novembru, 2004, li bihom il-kawża tħalliet għas-sentenza dwar l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għall-ħlas ta' servizzi mogħtija mill-kumpanija attriċi lill-kumpanija mħarrka. Hija qegħda tfitx għal ħlas ta' servizzi mogħtijin bejn l-1 ta' Marzu, 1999, sal-11 ta' Mejju, 2000;

Illi għal din l-azzjoni l-kumpanija mħarrka laqgħet billi qalet li l-azzjoni dwar is-servizzi mogħtijin aktar minn sena qabel ma nfejtet il-kawża għalqilha ż-żmien li fih setgħet titressaq; dwar l-ammonti l-oħrajn, qalet li, għajr għal b'kemm jiswew elf mitejn u tmienja u sebgħin lira ta' servizzi fatturati, dawn kienu servizzi mogħtijin lil terzi u mhux lilha; u, dwar is-servizzi fatturati kontra tagħha, hija m'għandhiex tħallas l-ammont hemm imsemmi;

Illi din is-sentenza qegħda tingħata dwar l-ewwel eċċezzjoni preliminari;

Illi bħala fatti li jirrigwardaw dan l-istadju tal-kawża jirriżulta li xogħol il-kumpanija huwa prinċipalment dak ta' burdnara. Il-kumpanija mħarrka kienet għamlet żmien tinqeda bis-servizzi tagħha, fost għadd ta' kumpaniji oħrajn għal xogħol bħal dan. Qabel ma l-kumpanija attriċi bdiet topera, uħud mill-azzjonisti tagħha kienu jagħmlu parti minn ditta ta' burdnara oħrajn li wkoll kienu

għad li jkun kontinwazzjoni ta' fornituri, kunsinni bil-kreditu, xogħlijiet, servizzi jew qadi ieħor;

Illi l-kumpanija m'harrka illimitat ruħha biex turi li fuq bosta mill-fatturi li jirrigwardaw it-talba attriċi kienet għaddiet aktar minn sena qabel ma nfetħet il-kawża. Imma l-istess kumpanija ma semmiet xejn dwar l-għamla ta' servizzi fatturati li jsejsu t-talba attriċi. Dan jingħad għaliex, fil-fehma tal-Qorti, uħud mis-servizzi fatturati⁹ ma jistgħux jitqiesu taħt ir-ras ta' "kiri" u lanqas ta' "pagi" li huma l-qofol tal-artikolu 2147(d). Il-bejgħ ta' prodott (bħalma jidher li hu l-każ fl-imsemmija fatturi) ma jista' bl-ebda tiġbid tal-immaginazzjoni jitqies li huwa kiri jew paga;

Illi għalhekk, fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, din il-Qorti jkollha ssib li għal uħud mill-pretensjonijiet imressqa mill-kumpanija attriċi fiċ-Ċitazzjoni tagħha, ma tapplikax il-preskrizzjoni partikolari mqanqla mill-kumpanija m'harrka, imma, jekk stess, żmien ieħor¹⁰. Għal partiti fejn jissemma garr u/jew servizzi ta' kiri ta' tagħmir biex dan il-garr ikun jista' jsir, il-preskrizzjoni msemmija mill-kumpanija m'harrka tidher applikabbli;

Illi minhabba dak li jipprovdi l-artikolu 2111 tal-Kap 16, il-Qorti hija marbuta li tqis biss il-preskrizzjoni speċifika mressqa mill-imħarrek u ma tistax minn rajha tqis li jeżisti terminu preskrittiv ieħor (ukoll jekk dan jeżisti), għaliex, jekk isir dan, il-Qorti tkun qegħda tindaħal u "*tissupplixxi għall-parti eċċipjenti f'materja odjuża li fiha ma tistax tiegħu inizzjattiva*"¹¹;

Illi, kif ingħad iżjed 'il fuq, l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni trid tingħata tifsira restrittiva, u għalhekk jekk ikun jeżisti xi dubju dwar l-applikabilità taż-żmien preskrittiv minn dak li jirriżulta mill-atti, tali dubju għandu jmur kontra l-eċċipjent. Dan ma jfisser bl-ebda mod li l-attur huwa meħlus milli jressaq provi konvinċenti fl-istadju tal-provi fil-mertu, biex isejjes l-allegazzjonijiet tiegħu;

⁹ Ara, per eżempju, fatturi 2213 u 2292 f'pagġ. 14 u 46 tal-proċess

¹⁰ Ara, per eżempju, Kumm.9.3.1988 fil-kawża fl-ismijiet *Grima noe vs Petroni noe* (Kollez. Vol: LXXII.iv.739)

¹¹ App. Ċiv. 11.5.1956 fil-kawża fl-ismijiet *Cali vs Galea* (Kollez. Vol: XL.i.166)

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi fl-istess waqt il-Qorti jkollha tosserva li l-kumpannija attriċi ma seħħilhiex turi kif jew jekk iż-żmien tal-preskrizzjoni ta' sena li kien għaddej kontriha nkiser b'xi għamil jew ċirkostanza maħsuba fil-Kodiċi. Ma jidhirx li tressaq xi att ġudizzjarju qabel ma nfetħet il-kawża, u lanqas jidher li kien hemm stqarrija min-naħa tal-kumpannija mħarrka tal-ammont mitlub. It-tismija, fl-affidavit ta' Saviour Cassar¹², li l-ammont mitlub fiċ-Ċitazzjoni huwa sewwasew l-ammont li l-kumpannija mħarrka aċċettat li tħallas hija nieqsa mis-saħħa probativa meħtieġa biex ikun soddisfatt il-vot tal-artikolu 2133. Min-naħa l-oħra, ma jirriżultax li, dwar l-ammont mitlub, sar xi ħlas akkont¹³ fiż-żmien li għalih tapplika l-preskrizzjoni¹⁴;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tilqa' l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni mqanqla mill-kumpannija mħarrka, imma limitatament għal dawk is-servizzi mogħtijin mill-kumpannija attriċi qabel it-3 t'Ottubru, 1999, u li ma jikkonsistux f'bejgħ;

Tordna li s-smiġħ tal-kawża jitkompla bil-ġbir tal-provi fil-mertu; u

Tħalli l-kwestjoni tal-ispejjeż ta' din is-sentenza biex jiġu deċiżi fis-sentenza aħħarija.

Moqrija

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----

¹² Paġ. 105 tal-proċess

¹³ Art. 2133 tal-Kap 16

¹⁴ Ara Dok "DJ2", f'paġ. 132 tal-proċess